3-a Jaro. N-o 114 APERAS SEMAJNE 2. Decembro 1926

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Redaktanto: E. LANTY 14, Avenue de Corbéra, Paris-XII	Sidejo de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, Rue Boyer, Paris-XX	Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig O 27

Klera Burĝo Francia klarigas la naciisman ideologion

Ni liveras al la pripenso de la Sennaciularo la opinion pri naciismo de iu aŭtoro, kies aŭtoritato en Francio estas granda. Lucien Romier (Lüsjen Romje) estas nun la ĉefredaktoro de unu el la plej potencaj kaj reakciaj jurnaloj Franciaj: « Le Figaro ».

La konkludo de la verko el kiu ni tradukis estas, ke la eŭropaj aristokratioj devas « renoviĝi ». La aŭtoro estus sendube prave, se la laborista klaso ne sukcesos akiri la virtojn kaj kapablojn necesajn por fariĝi reganta klaso kun la celo forigi ĉian klasecon.

Al tiu helpu SAT, « klerigante, lernigante » siajn membrojn. Kaj unu el la postuloj de nia klerigado estas koni bone la opinion de niaj klasmalamikoj.

Trad.

★

Inter la popularaj ideologioj el okcidento, tiu, kiu mastre regas, estas nekontraŭdireble la naciismo. Ĝi karakterizas nian epokon samgrade kiel la maŝinismo. Ĝia potenco estas tiel forte starigita, ke ni eĉ ne pensas vidi en ĝi ian ideologion, kaj ĝin rigardas kiel la centron de nia ekzistado.

La nuntempa naciismo, sub ĝia kruda kaj nerezonita aspekto, tre laŭforme malsimila de l' patriotismo de niaj prapatroj, estas fenomeno el religia esenco, mistika kaj konkirema, kiu anstataŭis en la moderna animo la ĝustasence nomitan kredon. Ĝi estas fenomeno, kies unuaj aperoj vidiĝis en la kristanaro dum la XVI-a jarcento, kaj de tiu tempo ĝi ne ĉesis kreski, plivastiĝante kaj pli intensiĝante. La militoj etendis senfine ĝian trafpovon, pliviglis ĝin kaj ĝi estis la animo de la tuta mondmilito. Ĝia daŭro eble etendiĝos tra unu aŭ du jarcentoj.

La mistika esenco de l' naciismo vidiĝas en la ekskluziva kaj absoluta obeigeco de ĝia moralo en la socio. Ĝi estas eĉ la sola religio, kiu postulas de la homo la tujan kaj senrekompencan oferon de la vivo, kaj tian oferon trudas sendiskute. Ofero vere senkompatega, ĉar, liberigite je ĉia metafiziko, ĝi eĉ ne liveras al la heroo la ŝancon de postmorta vivo. La kuraĝo de martiro, kiun intensigas la espero pri eterna feliĉego, ne egalvaloras en si tiun de la ateista soldato, kiu sur la batalkampo falas en tion, kion li nomas abismo el neniaĵo.

La moderna naciismo, kun ĝia mistiko, ĝiaj ordonoj kaj refleksoj [1]) estas unu el la plej fortegaj pasioj, kiujn notis la historio. Ĝia pasia strangeco pligrandiĝas pro la fakto, ke ĝi superregas periodon el liberala kaj kritikema pensado. Verdire, ĝi konsistigas la alian flankon kaj la subtenilon de l' kriticismo [2]). Ĝi des pli ricevos da fortiĝo, ju pli ĝi restos la sola publika moralo en la universala malstreĉiĝo de la disciplinoj [3]) kaj ke, restante sole staranta, ĝi estas pli necesa (?? !! La Trad.) kaj, sekve, pli nekontraŭstarebla.

Nenio supozigas, ke la naciismo povos cedi lokon en Eŭropo kaj en la mondo antaŭ longa tempo. Male, ĝia infektopovo tre rapide etendiĝas ĝis la malproksimaj landoj, tial ke ĝi estas la nepremebla restaĵo el malnovaj kredoj, de sentoj kaj pasioj, kiujn la moderna kritiko repuŝas. La popoloj, kiuj imitas Eŭropon, aŭ pli ĝustedirite, kiuj akceptas la kritikkutimojn de la Eŭropanoj, fariĝas samtempe naciemaj. La naciismo gajnas, konkure kun la materialismo, ĉion, kion perdas la religioj. Ĝi malprogresus nur ĉe la reviviĝo de la aliaj religioj kaj aliaj moraloj, ĉe disvastiĝo de nova religio kaj de nova moralo. Ĝi eĉ postvivis la antaŭjuĝon [4]) pri civilizacio. Kontraŭ la naciismo la ribelo do ne efikas; ĝi tiom malpli efikas, ke sur la naciismo sola baziĝas la modernaj Ŝtatoj; la Ŝtato kiu malkonfesus la naciismon, plifortigus, sinmortigante, la naciismon de la aliaj...

El « Explication de Notre Temps » (Klarigado pri nia Epoko) de LUCIEN ROMIER, esperantigita sen la permeso de l'aŭtoro.

---

1) Respondo al ekstera ekscitiĝo, nevola, instinkta.

2) Doktrino de Kant pri la homa konado.

3) Ĉi vorto estas uzata en la senco de *reguloj kiuj gvidas la bonan funkciadon de l'intelekto.*

4) En speciala ĉapitro la aŭtoro provas pruvi, ke niaj ideoj pri civilizacio estas nur antaŭjuĝoj.

Kion kostas usonaj salajroj?

La problemo pri la materia stato de laboristo estas ekstreme grava kaj la neceso de ĝia profunda studo estas evidenta. Sur la paĝoj de SENNACIULO kelkfoje jam estis parolata la temo pri la altaj salajroj kaj sekvanta el tio ekonomia bonstato de laboristoj en Usono. Aldone al jam publikita materialo ŝajne estas sciindaj por SAT-anaro jenaj ĉerpaĵoj el ĵus aperinta en «Pravda» (Moskvo, 26-10-26) artikolo de G. Smolanski «Kapitalisma raciigo kaj laborista klaso».

Aŭtune 1925, aperis en Londono libro sub la titolo «En kio estas la sekreto de alta usona laborpago». Ĝin verkis du usonaj inĝenieroj — Bertram Austin kaj Francisko Llojd (*). Al la demando metita titole de sia libro, la aŭtoroj respondas: «En la raciigo». Sed kio estas la raciigo? — «Plejo (maksimumo) de laborproduktaĵo, riĉevata per la disvolvo de maŝinismo kaj perfektigoj en industria organizo».

Tiu ĉi «plejo» estas atingata per aŭtomatigo de la laboro. Longa senfina rubando moviĝas de unu laboristo al la alia, alportante laborobjekton. La rubando moviĝas kaj dum la laborobjekto estas sub la manoj de la laboristo, li devas plenumi super ĝi sian eron da produkta laboro, pli frue ol la rubando forportos la laborobjekton al alia laboristo por plenumo de sekvanta ero da produktado. La rubando estas mastro. La rapideco de la rubanda movo difinas la rapidecon de la movoj de l'homa korpo. Ju pli rapide moviĝas la maŝino, despli streĉas sian energion la viva laborforto. Konkrete: germania profesoro Rosenberg, en Breslaŭ, kalkulis, ke mezforta laboristo, pezanta 75 kilogramojn, bezonas ĉe la rubandsistema produktado 339 gramojn da graso por sia nutrado, anstataŭ 50 gramojn... Do, preskaŭ sepobla elspezo de energio. Alia germania profesoro, Sachsenberg (Saksenberg), unu el la plej bonaj fakuloj pri la rubandsistemo, konstatis, ke la ĉefa signifo de tiu sistemo ne estas en la mekanizo de la transporto, sed en la kiel eble plej granda utiligo de la viva laborforto. Rezulte: «science», raciigite ekspluatata laboristo fariĝas en la aĝo de 35-40 jaroj plena invalido. Kaj la lasta atingo de la raciigo ĉe Ford sonas: «Age dine» — lima aĝo — oni ne donas al vi laboron, se vi estas pli ol 40 jara! Germania jurnalisto Artur Holiĉer, vojaĝinte tra Usono, skribas: «En Nov-Jorko oni montris al mi laboristojn, kiuj kolorigas siajn harojn... Oni elspezas ne malpli ol 10 dolarojn por famaj «Drugs» (arsenikaj kuraciloj) kiuj plifortigas la funkciadon de la koro dum la laboro».

Ni resumas: alta laborpago estas donata por pli granda fortostreĉo. Alta laborpago signifas ŝanĝon de formoj en kapitalisma ekspluatado de la laboristo: anstataŭ plilongigo de la labortempo oni intensigas la laboron mem, oni postulas plenumi dum ok horoj la saman laboron, kiu normale, laŭ la fortelspezo estas plenumebla en pli longa tempo.

Kio sekvas el tio? Certe malpliiĝo de la laboristaro, malkresko de la laborarmeo kaj kresko de la rezerva armeo (senlaboruloj). Jenaj ciferoj pruvas tion: nuntempa produktado de Karbo (550 milionoj da tunoj) postulas 600.000 laboristojn. Post kelkaj jaroj, kiam la mekanizo estos plene efektivigata, nur 150-200 mil laboristoj estos sufiĉaj por la sama produktado.

Ekzisto de la rezerva laborarmeo malbonigas la situacion de la laborhavanta laboristo jam per tio, ke entreprenisto en ajna momento povas forpeli neplaĉan al li laboriston. Ĉar centoj da aliaj laboristoj atendas okupi la stablon (aŭ ĉerubandan lokon) de la forpelito. Bone salajrata laboristo ajnamomente povas fariĝi senlaborulo, kaj, serĉante laboron, malsati. Impresan ilustrajon pri tio donas ekzemple la rakonto «labor-markoj», presita en la septembra kajero de «Sennacieca Revuo» (12/36 de 1926).

Fine, por havi plenan bildon pri usonaj salajroj, necesas esplori, ĉu ĉiuj ricevas same altan salajron. Jen kiujn ciferojn donas la citata artikolo de Smolanski: usona laborstatistiko konstatis, ke vivnecesa malplejo (minimumo) por laborista familio el kvin membroj, konforme al usonaj vivkostoj, estas 1449 dolaroj jare aŭ 5 dolaroj tage. Masonisto en Filadelfio gajnas 2 1/2-oble pli multe, meza laboristo ĉe Ford gajnas 6 dolarojn*) tage, mineja karbhakisto 7 1/2 dolarojn tage. Do, perfekta stato: laboristo gajnas pli ol li bezonas por vivbezonoj.

Sed... sed el 25 milionoj da dungatoj 12 milionoj (inter ili 5 milionoj da laboristinoj) gajnas malpli ol 1449 dolarojn jare. Fervojaj laboristoj (plejparte negroj) gajnas nur 880 dolarojn jare. Instruistoj (kaj Usono havas 670.000 instruistojn) gajnas nur 848 dolarojn jare. Nekvalifikitaj laboristoj en aprilo de 1926-a jaro estis ricevantaj meze 40,5 cendojn pohore, anstataŭ la vivnecesaj 60 cendoj. Tio estas meza cifero, kiu formiĝas el diversaj gradoj de pago. el kiuj la plej alta estas: 62,6 cendoj, la plej malalta: 15 cendoj. Kie oni prenu la ceterajn 45 cendojn?

Aliaj ciferoj: En 1922 jaro la nacia riĉeco de Usono estis 320,8 miliardoj da dolaroj. Grandega cifero. Sed... sed 2 % de la loĝantaro posedas 3/5 de ĉi riĉajaro, 35 % de la loĝantaro posedas 1/3 de ĝi kaj la ceteraj 63 %, la plimulto de la loĝantaro, nur 1/20 de ĝi. Naskiĝas du konkludoj el ĉiuj ĉi ciferoj kaj faktoj:

Unue, la laborpago, kiom ajn alta ĝi estus por apartaj grupoj de laboristoj, ne karakterizas plene la materian staton de la laboristo. Ĝi karakteriziĝas per multaj faktoroj, difineblaj statistike. Jen la ĉefaj el ili; kvanto da okupitaj laboristoj kaj kvanto da senlaboruloj; kvanto da familianoj ĉe okupitaj kaj ĉe senlaboraj familianoj. Sumigo de tiuj ciferoj donos kvanton da loĝantaro, ekzistanta je salajro. La sumo de laborpago dum jaro por la tuta lando dividita je kvanto da loĝantaro ekzistanta je salajro donos la indikilon pri meza stato de laboristo en tiu lando. Necesaj karakteriziloj por tiu indikilo estos statistikaj ciferoj pri la aĝo de la okupataj laboristoj («lima aĝo» en realo) unuflanke, kaj aliflanke — indikiloj pri vivkostoj.

Do, ĉu niaj SAT-Kamaradoj ne povus preni sur sin tian taskon? Ĉu ni ne sukcesus doni jam por la jarlibro 1927 unuan skizon, ilustritan per statistikaj ciferoj, pri la meza materia stato de la laboristoj en diversaj landoj, faritan per la supre citita metodo. Ĉiaokaze ni provu!

Kaj la dua konkludo. Estas plenklare, ke mekanizo de la laboro venigas al tute nova tipo de kvalifiko. Se antaŭe necesis longa tempo por akiri kvalifikon en ia metio (monatoj, eĉ jaroj) nuntempe, ĉe la rubandsistemo, la kvalifiko estas akirata multe pli rapide, ekzemple ĉe Ford 79 % da laboristoj akiras kvalifikon nur dum unu semajno. Aliflanke aŭtomatsimila laboro ĉe la rubando, ritmaj maŝinecaj movoj, senvarieco de la movoj — ĉio ĉi lasas la cerbon dum la laboro en stato de dormo, ĉio ĉi faras la laboron mekaneca, stultiga. Troa streĉo de fizikaj fortoj kaj samtempe senvigleco de l'cerbo. Laboristo ĉesas esti homo kaj nur fariĝas maŝino, aŭtomato, laborilo en la prodnktado, por kies preparo estas bezona nur unu semajno!

Per kio minacas tio? Ĉu ne per degenero de la laborista klaso? Kaj se jes, ĉu ne fariĝos aktuala nova bataldevizo de la laboristaro en la altsalajrataj landoj, la devizo: kontraŭ intensigo de la laboro (pli multa elspezo de fortoj dum sama tempo) konforma mallongigo de labortempo, anstataŭ 8-hora labortago nur 5 aŭ 6-hora, por ke la liberiĝantaj 2 aŭ 3 horoj povu esti dediĉataj al la kulturaj bezonoj de la laboristo.

Ĉu ni rajtas tiel paroli? Respondu denove la statistiko kaj ĝia respondo estas jesa: usonaj statistikoj asertas, ke depost 1889 j. la valoro de industria produktaĵo de unu laboristo kreskis je 40 %, kaj lia salajro nur je 10-15 %! El altaj salajroj gajnas certe nur kapitalisto, kaj por laboristo, alteco de la salajro estas nur trompo, celanta devigi lin por pli multa laboro. Ĉu mi eraras?

G. DEM.

(*) Plejparto da propraj nomoj estas donata en fonetika transskribo ĉar la artikolo, el kiu ili estas ĉerpitaj, estas ruslingva kaj ne donas naciaŭ transskribon de la nomoj.

*) Oni komparu alian aserton en la n-ro 113 de «S-ulo».

Jubileo-Ĉeno

HAJRAPETJAN (Baku) 1 rubl. — K-dino LEHMANN (913) (Leipzig) 5 mk. k. invitas gek-dojn HEEGER k. OLGA KAZINA. — N. FEDOTOV (Rostov) 1 rubl. k. invitas P. ASTAJEV, I. FEDOTOV (Samara), B. JELEZNJAKOV k. ŜIŜOV (Sverdlovsk), KATEROV k. KUZMIN (Balaŝov), SJAPUNOV k. KOLOBOĈKIN (Rostov), ke ili ankaŭ helpu en la forĝado de nia ĉeno. — SAT-RONDO (Herne) 15 mk.

Urĝega Alvoko

Ni petas ĉiujn K-dojn bone pripensi la jenon:

Kiam ni decidis malaltigi la abonprezon de « S-ulo », ni diris, ke por tion efektivigi sukcese, ni bezonas **1.000** pliajn abonantojn. Ĝis nun ni nur varbis **400**...

Kiam ni decidis presigi niajn eldonaĵojn en Paris, la sterlinga funto valoris **245** fr. frankojn. Hodiaŭ ĝi valoras nur **138** fr.

SAT havas enspezfontojn je 95 % ekster Francio, do estas devigata aĉeti francan monon por pagi la presistojn. Sekve ni devas elspezi multe pli ol dum la tempo de la preslokŝanĝo.

Ĉu necesas longe komenti la ĉi supre menciitajn faktojn? Ni opinias, ke ne. Ĉiu saĝa K-do bone komprenos, ke nun la normala funkciado de nia Asocio estas minacata. Fortan baton donis Puankare, la « frankosavanto », al nia organizo. Ĉu li sukcesos ĝin bankrotigi?

Certe ne. Se ĉiu K-do konscius sian devon, sufiĉus ja, ke la 4.000 SAT-anoj donacu nur malgrandan sumon, por ke baldaŭ la danĝero estu forigata.

Senprokraste kunvenu do la SAT-anaro en ĉiuj lokoj. Oni priparolu insistege la demandon kaj faru ĉion necesan, por ke baldaŭ nia « financministro » povu pagi al la presistoj niajn ŝuldojn, por ke denove li permesu la eldonon de novaj verkoj, unuvorte por ke SAT povu daŭrigi firmpaŝe sian iradon antaŭen.

K-doj! duobligu via fervoro; ne havu ripozon ĝis vi estos varbintaj la 600 novajn abonantojn, kiujn ni nepre bezonas.

Aĉetu, aĉetigu la SAT-verkojn; donacu por la Jubileo-Ĉeno; aĉetu akciojn de la Eldon-kooperativo. Unuvorte, ne permesu, ke SAT estu venkata de la sangokovrita *Puankare-la-Milito*, kiel la klaskonsciaj laboristoj nomas lin en Francio.

Sed ne prokrastu, K-doj. Via helpo estas urĝe bezonata. Niaj presistoj postulas monon...

Nur en la krizaj momentoj oni ekkonas siajn verajn amikojn.

Nun estas tia tempo por SAT. Ĝiaj veraj, sinceraj kaj lojalaj amikoj faru do sian devon.

Ekzekutivo de SAT.

Generalo Gajda

Unu el la ĉefaj eminentuloj de la ĉeĥa faŝista movado estas generalo Gajda, la pseŭdo-generalo kaj pseŭdo-Gajda.

Li naskiĝis en la jaro 1892, lia patro estis apotekisto en Cattaro (Dalmatio), nomiĝis Heidl aŭ Geidl kaj estis *germanlingvano*.

Dum la unua jaro de la mondmilito, Gajda estis serĝento en la aŭstria artilerio en Cattaro kaj plenumis kontorajn laborojn. Poste li fariĝis subleŭtenanto kaj samtempe adjudanto de hungara batalionestro. En oktobro 1915, li forkuris en montenegran militkaptecon. Tie li sin anoncis kiel oficiro-kuracisto, kvankam li efektive estis nur drogista komizo. En la rango de kuracisto li servis poste en la montenegra kaj pli malfrue en la serba armeo. Post kiam la tuta serba teritorio estis okupata de la aŭstria armeo, li sukcesis atingi Rusion, kie li proponis siajn servojn al la jus formiĝantaj ĉeĥoslovakaj legioj. Tie trovis tiu ĉi « memfarita homo » la taŭgan fundon por sia agado. Baldaŭ li estis kolonelo kaj same rapide generalo. Malgraŭ tio, ke lia tuta estinteco kaj deveno ne donis ian rajton por esti ĉeĥo, li tamen fariĝis legiano kaj ĉeĥa patrioto. Li prezentis sin sub la falsa nomo Gajda, kiun, laŭ lia nunjara deklaro, donis al li la rusia ruĝkruca misio, por lin ŝirmi tiamaniere.

« GENERALO » GAJDA

Dum sia funkciado en la legio, li fariĝis vera sanghundo. Lia kariero komenciĝis en la sama momento, kiam la legio komencis la malfacilan marŝon al Vladivostok, por esti transportata al la franca batalkampo (komparu la artikolon « Uralo antaŭ sep jaroj » en « S-ulo » 103). Kiel komandanto de la urbo Irkutsk, Gajda, tiam memfarita kapitano, baris per siaj taĉmentoj la vojon al la ruĝa armeo kaj ebligis la venkon de Kolĉak. Gajda disponigis la legiojn al la servoj de la kontraŭrevolucio kaj eĉ ne pensis plu ilin orienten transporti, kiel ordonis al li la Pariza « Nacia registaro ĉekoslovaka ». Gajda aranĝis sin en Siberio « kiel hejme », organizis milittribunalojn, kiujn karakterizis eksterordinara krueleco. En Aĉinsk, kaptita ruĝarmeano, laŭ aspekto funkciulo, estis forkondukita en arbaron kaj tie mortpafita. La legia ĉefkomando ordonis esploron rilate al ĉi afero, sed Gajda malrespektis ĉi ordonon kaj ne plenumis ĝin. Leŭtenanto Houska kontraktis pacon kun la soveta kongreso en Irkutsk. Generalo Gajda proklamis, ke tiu, kiu kaptos Houska-on kaj liveros lin al li, ricevos premion de 5000 caraj rubloj. Pro tiu minaco Houska devis forkuri Usonon.

En Transbajkalio la ruĝa armeo volis kapitulaci sub la kondiĉo, ke al ĉiuj estus donata « pardono ». Ili konsentis unu jaron esti koncentrata en bivako, kaj ke tiuj, kiuj faris krimon kontraŭ la punjuro (ŝtelo, rabo mortigo, ktp.) estu liverataj al regula tribunalo. Ĉi tiujn kondiĉojn Gajda malakceptis, postulante, ke ĉiuj fremduloj de la armeo estu al li liveritaj por mortpafi ilin. Tiu postulo estis ne akceptebla por la ruĝa armeo kaj la batalado ree komencis. Dum ĉi tiu falis multaj legianoj, kaj Gajda (laŭ raporto de eksoficiro legia) mortpafigis ses cent kaptitajn ruĝarmeanojn. Krome, Gajda sesdek senarmilajn german-bohemajn muzikistojn peligis en riveron, kie ili estis mortpafitaj per maŝinpafilo. Multajn aliajn krimojn ankoraŭ oni raportas, kiel atakojn kontraŭ sanigistaraj vagonaroj, ekzekutojn de kaptitoj sen antaŭa esploro, ktp.

Por ricevi la tutan potencon, aranĝis Gajda en Vladivostok ribelon, kiu post unu tago malsukcesis. Centoj da Gajda-anoj estis mortigataj en la stratoj. Sed Gajda mem estis liberigita kaj transportita Ĉekoslovakion. Al la hejmen veturantaj legionanoj oni ordonis silenti pri la hontaĵoj de Gajda.

Kiam en la jaro 1920 la ruĝa armeo estis antaŭ Varsovio, proponis Gajda siajn servojn al ĝi. Ĉar oni lin sufiĉe konis, oni malakceptis. Sed Gajda, kiu studis en pariza militakademio, ŝtelis francajn militplanojn kaj liveris ilin al sovetia generalo, sed eĉ per tio li ne regajnis la favoron de Sovetio. Reveninte el Parizo, oni faris lin korpuskomandanto en Koŝide (Slovakio). Ĉio devis sin subigi sub lia volo. Soldatoj estis turmentataj, pelataj en fabrikejojn kiel strikrompantoj. Li eĉ planis invadon en hungarian teritorion, por venĝi mortigon de ĉeĥa limgardisto.

Ĉi-jare, li planis faŝisman renverson kune kun la ministro Stribnry (nacia socialisto). Sed tiu plano publikiĝis tro frue. Stribnry estis eksigata el la partio kaj la « ĉekoslovako » Gajda-Hejdl estis eksigata el la armeo. Lia plua sorto estas ankoraŭ necerta; verŝajne li ricevos pension.

Tia estas la kariero de ĉi eminenta patrioto — patrioto jen aŭstro-hungaria, jen ĉekoslovakia, jen sovetia. Li indas « generali » en la faŝisma movado. Se li havos bonan ŝancon, li certe atingos la famon de Mussolini kaj same estos honorata de ĉiuj kapitalistaj registaroj.

Kompilis Erinazzo.

«Universitato» en Malliberejo

Ĝia eksterajo kaj interna vivo.
Pri niaj Kamaradoj « studantaj » tie.

En trafika punkto ĝi staras, la lodza malliberejo, kie sidas la politikaj arestitoj atendantaj sian proceson. Ĝi estas malalta, unuetaĝa konstruo, malimpona kaj kaduka. Je la unua rigardo oni rekonas, kian celon ĝi servas : malliberigi homojn, izoli ilin de la mondo, forteni de la socio, timegigi iliajn sekvulojn.

Post la domo, samlinie kun ĝia antaŭmuro sekvas la masonita peza, alta barilo, apartiganta la malliberejan korton de la strato. Kaj sur la supro de l' barilo estas enmasonita malpure-verda vitro-rubo kun la akraj pintoj supren. Ilin timu la malliberuloj — facile oni de tie ne forkuros !

La kradumitaj fenestroj havas nigrigitajn vitraĵojn. Nur malgranda parto de l' vitrajoj ne estas kolorigita, tiel ke en la ĉelon povas penetri tre limigita strio da lumo. Vespere, irante tra la malluma strato, oni malantaŭ tiuj fenestroj vidas malgajan duonlumon, sed multon la preteriranto ne povas vidi, nur limigitan, dormigan strion da duonlumo. Sole unu fenestro eljetas fortan lumon — eble la ĉambro de l' malliberejestro ?

Ofte kiam oni preteriras, staratendas tie areto da homoj : gepatroj, gefratoj, edzinoj de l' arestitoj. Ili staras antaŭ la pordego kun saketoj, karboj en la manoj kaj atendas por helpi al siaj proksimuloj. Senvortaj ili estas kiel sur tombejo, ĉiu kun siaj propraj pensoj — neniam ili interŝanĝas ilin, kvankam ili, la pensoj, devas ja tiel simili unuj la aliajn ! Kaj la pordego antau ili estas io muta kaj nepenetrebla. Nur unuloke troviĝas ronda truo, kiel grandega okulo, tra kiu oni vidas la internan mallumon. Kaj ofte en tiu okulo aperas viva, homa okulo. La vizaĝon de l' gardisto oni en la mallumo ne vidas, sole la okulon, kaj tiam unu okulo elrigardas el la dua.

★

Antaŭ kelkaj semajnoj tie okazis malsatstriko. Oni postulis, ke unu danĝere malsaniĝinta arestitino estu transmetata el la malliberejа « sanigejo », kie ŝi certe mortus, en urban hospitalon, kie ŝi povus resaniĝi. Krome oni postulis ventumitan necesejon, ĉiutagan promenon ktp. Post unusemajna malsatado komenciĝis venĝagoj. Oni persekutis, pelis. Unu el la arestitoj dum atako de malespero, ĝuste je la antaŭtago de sia liberiĝo, ekkaptis tranĉilon kaj entranĉis sian gorĝon. Kaj alitage la gazetoj komunikis, ke en la arestejo sur Gdanska strato sin memmortigis malliberulo, ĉar li eksciis, ke lia amatino, kiu ne volis atendi la reliberiĝon de sia amato, edziniĝas je alia...

Venkis la strikintoj.

★

Antaŭ du semajnoj en la malliberejo okazis « edziĝofesto ». Malliberulino edziniĝis je sia libera fianĉo. La malliberejestro permesis, ke la geedziĝo okazu en la malliberejo. En la estran ĉambron kunvenis la geedziĝantoj, iliaj plej proksimaj familianoj, la arestejestro kaj eĉ rabeno. La « festo » okazis kun la tuta ritaro kaj poste la novedzino ricevis vidpermeson kun sia novedzo kaj eluzis ĝin en sia ĉelo, kie ŝi ĵus estis fininta la malsatadon.

★

Nia K-do, Nacevski (SAT-ano 5981), sidas tie jam ses monatojn kaj, kiel ĉiu lia hunsidulo, atendas sian proceson. Nur ses monatojn li sidas kaj tial mi opinias paroli versimile, ke li « atendos » ankoraŭ longe. Kaj tute prave. Li sidu. Regu egaleco. Kial li estu pli favorata, ol la ceteraj ŝtataj zorgatoj, la kunsiduloj ? Oni atendadas ja proceson 18 montojn kaj du jarojn, kial do li atendu nur duonan ? Kompreneble. Kuŝas en la intereso de l' homa ordo, leĝeco kaj justeco, ke eĉ antaŭ la proceso oni sidu kiel eble plej longe.

Okazas ofte ke la juĝisto ne kondamnas la akuziton, pro « manko de pruvoj ». Sed kion ? Ĉu do la dibenitaj gardantoj de l' homa ordo, leĝeco kaj justeco ellasu fritindajn « krimulojn » sen meritita puno, ne venĝinte la ofenditan ŝtaton ? Kompreneble ne, kaj oni trovis elirvojon el la malfacile solvebla problemo. Antaŭ la proceso oni ankaŭ povas iom sideti. Post la proceso oni sidadas kvin aŭ dek jarojn, kial do oni antaŭ ĝi ne sidus unu aŭ du. Estu lupo sata kaj ŝafo netuŝata.

Ekzemple K-do Nacevski. Pri li mi scias certe. ke al komunista organizaĵo li neniam apartenis. Memkompreneble ne ekzistas pruvoj kontraŭ li. Ah, pardonu ! Li partoprenis la unuamajan demonstracion. Oni kaptis lin dum la plenumado de l' krimago. Kaj iam li estis en Rusio, eĉ dum la bolŝevika revolucio mem. Ja altestimata juĝo bonvolos eble tiujn pruvojn ne konstati sufiĉaj, sed dumĝise li « atendu » kaj daŭrigu sian laboron.

Ĉar plej SAT-aninde li ankaŭ klopodas tie, ke el la « komunista universitato » neniu « studento » reiru en la socion sen la nova klasbatalilo, esperanto. Ni premu lian manon kaj deziru al li sukceson !

Bero.

AMERIKA FEDERACIO DE LABORO KAJ LA INTERNACIA FEDERACIO DE SINDIKATOJ EN AMSTERDAM

La 46-a jara kunveno de *Amerika Federacio de Laboro* okazis en Detroit, Michigan, je la komenco de Oktobro. La jara raporto, prezentita al la kunveno, diras ke la meznombro de paginta membraro dum la jaro estas 2.813.910.

La Amerikaj salajruloj, diras la raporto, estas la plej bone pagataj en la mondo. Tio rezultas el la natura riĉeco de la lando, la abunda uzo de mehanika povo kaj maŝinaro, la granda produktkapablo de ĉiu laboristo, kaj el la sindikata movado, kiu ĉiam celis precipe ekonomiajn profitojn. Altaj salajroj kaj mallongaj laborhoroj estas rekonataj kiel aktivo en la nacia bilanco. La ĝenerala publiko komencas kompreni, ke se la ĝisnuna grandproduktado daŭros, oni devos krei ĉiam pligrandiĝantan aĉetpovon. Aliel la produktkapablo konsistigos publikan malfeliĉegon. Ĉar la salajruloj kaj iliaj familioj formas grandegan parton de la konsumantaro, estas nepre necese, ke ilia enspezo pligrandiĝu.

La raporto pritraktas la problemon de infanlaboro. Ŝajnas, ke pli ol 1.000.000 da infanoj inter la aĝoj de 10 kaj 15 jaroj, tio estas po unu en dekdu infanoj, ankoraŭ laboras en Usono.

La raporto rekomendas, inter aliaj rimedoj, la akcepton de la proponita modifo de la Konstitucio, por ebligi la Kongreson (1) fari federaciajn leĝojn pri tiu temo.

Pri la Internacia Federacio de Sindikatoj en Amsterdam, la raporto esprimas esperon, ke oni fine trovos reciproke kontentigan bazon por la realiĝo de *Amerika Federacio* al *Internacia Federacio*. La gvidantoj de la *Amerika Federacio* « sentas profunde la interdependon de la interesoj de la laboristoj de lando al lando... La tutmonda organizo de merkatoj kaj industrioj necesigas kunlaboron inter labororganizoj ».

Komunikita de la esperanta Informservo de Internacia Laboroficejo.

Notoj el Britio

Ĵus aperis la organo de la T. L. L. (Instruista-Labor-Ligo). Sub titolo « Education Worker » (Edukado Laboristo), ĝi ĉiumonate priparolos la aferojn de la progresemaj instruistoj kaj la unua ekzemplero montras sur la kovrilo sovetian afiŝon.

★

Laŭ registara statistiko, ĝis septembro arestiĝis 4364 laboristoj, ĉefe pro la speciala leĝo E. P. A. Kongreso por priparoli ĉi-persekutadon kaj organizi helpon okazos la 12-an de decembro. Cook (Kuk) diris en salutletero : « Vi helpas al la ministaro venki per via subteno de edzinoj kaj infanoj de la enkarcerigitoj, kiuj siaflanke helpis al la ministoj. »

★

Eldoniĝis nova broŝuro de la N. C. L. C. : The Trained Mind Trained for What ? (La Edukita Menso-Edukita por Kio ?). Ĝi montras, ke la burĝaj kolegioj kaj universitatoj estas suspektindaj en la instruado de sociaj sciencoj kaj ke la registaro nur helpas eduki laboristojn, kiam ĝi povas influi ilin por kapitalista kulturo kaj malpravaj ideoj.

★

Male al la priskribo aperinta en « S. R. » (sept. N°), ne fondiĝis laborist-universitato. La Sindikataro malakceptis la proponon de la estroj, ke ĉiu ano pagu pencon, por tiel utiligi la donacon de la nobelino Warwick (Uarik). La ĉefaj kaŭzoj estas, ke al la sindikatoj mankas la mono kaj ankaŭ sufiĉe ellaborita plano pri la rilato inter la proponita universitato kaj la ekzistantaj kursoj en la diversaj distriktoj. Sekve de tio la nobelino reprenis sian donacon kaj la estroj ŝajne ne realigos sian antaŭan planon. Kvankam la nuna luktado malriĉigas la sindikatojn mone, ĝi pliriĉigas ilin mense. Ĉiam pli evidentiĝas la bezono de klasbatala kulturo.

488.

Korekto. — En la artikolo « Sciigoj el Norvegio » (Gelaborista libertempo, S-ulo 112) legu anstataŭ 55.917 malpli ol 12 tagojn : 55.917 ricevas 12 tagojn.

(1) Tiel en Usono oni nomas la Parlamenton.

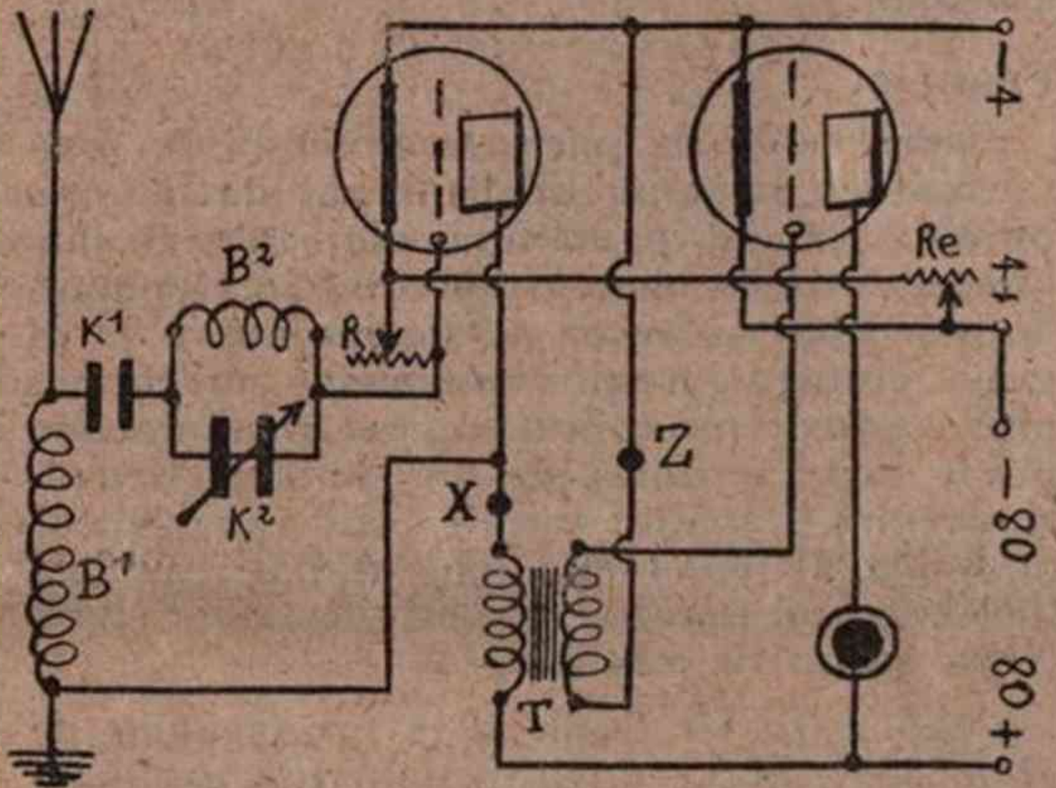
Sennaciula Radio-Paĝo

MEMORNOTU, *ke ĉiuj artikoloj por la Radio-Paĝo devas esti sendataj rekte al K-do* H. NICOLLET, *31, rue de Trion, Lyon-5e (Francio).*

Pro senlaboreco, li petas pardonon de siaj helpantoj kaj gazetsendintoj pro ne-respondo.

MUNTAĴO « N »

En mia lasta artikolo, mi klarigis, ke kiam oni ekfunkciigas reakci-detektor-valvon, multfoje okazas, ke tiu aparato fariĝas sendilo, kaj multe ĝenas la najbarajn radioaŭdantojn. De kelkaj semajnoj, la anglaj gazetoj multe parolas pri nova aparato, kiu tute malaperigas la ĉi-supran malbonajon. La skemo montras tiun faman aparaton nomatan : Muntaĵo « N », laŭ la plej simpla maniero.

B 1 estas la agorda bobeno rekte enmetita en la anteno. La krada cirkvito entenas oscilan cirkviton B 2 K 2 (kiu estas la cirkvito « N »), unu nevarieblan kondensatoron K 1, kaj *sin refermas sur la anodo.* La rezistanco R, reguligebla, kunigas la kradon al la + 4 voltoj, same kiel por ĉiuj detektorvalvoj.

La detektorvalvo estas sekvita de amplifivalvo malaltfrekvenca kun transformatoro.

La reguliga reostato Re de la varmigo de l' detektorvalvo estas nepre necesega, ĉar ĝi plenumas gravan rolon en la funkciado.

B 1 kaj B 2 varias laŭ la ondlongeco ricevenda. La anteno estas malagordita. Jen la nombroj da spiroj konsilitaj de « Popular Wireless ».

Por Daventry :
B 1 = 150 spiroj, B 2 = 500 spiroj

Por 360 — 500 m. :
B 1 = 45 spiroj, B 2 = 150 spiroj

Por malpli 360 m. :
B 1 = 45 spiroj, B 2 = 125 spiroj

B 1 kaj B 2 estas ĉelaraj bobenoj tute ne kuplitaj elektromagnete ; do, ili estos muntitaj ortangule.

K 1 estas nevariebla kondensatoro da 100 mikromikrofaradoj.

K 2 estas variebla kondensatoro entenanta nur tri lamenojn, kies maksimuma kapacito estas tre malforta : 50 mikromikrofaradoj.

La rezistanco de la krado R estas reguligebla de 1 ĝis 5 megohmoj.

La serĉado de la disaŭdigoj fariĝas per la kondensatoro K 2, kaj la plifortigo de la aŭdado, per la varmigreostato Re.

La transformatoro devas esti el la plej bona kvalito. Se vi dubas pri ĝi, aldonu reaktancân bobenon, ĉe la loko X same kiel en la muntaĵoj Cockaday aŭ Reinartz.

Baterio polarizanta la kradon, estos lokita en Z, por funkciigi la malaltfrekvencon en la plej bonaj kondiĉoj.

La plibonecoj de tiu muntaĵo estas la forigo de la osciloj transsendataj de la anteno, bona elektiveco, kaj sufiĉa potenco por funkciigi plilaŭtigilon.

Plie, la reguligo estas tre simpla ; nur funkciigoj de la kondensatoro K 2 kaj de la kondensatoro K 2 kaj de la reostato Re.

Aliparte, la manko da alkroĉaĵoj ebligas havi bonan purecon de la aŭdaĵoj.

H. NICOLLET.

★

RADIO-ĴARGONO EN ESPERANTO

Dum internacia konferenco de radioamatoroj en Parizo estis akceptita kiel internacia radio-lingvo, esperanto. En radioamatora praktiko ofte oni mallongigas la vortojn eĉ frazojn kaj tiamaniere estis kreita internacia radio-jargono, kiu konsistis el mallongigitaj anglaj vortoj. Rusa radi-amatora jurnalo rekomendas al siaj legantoj uzi radio-jargonon en lingvo esperanto.

Mallongigita signo	SIGNIFAS	Mallongigita signo	SIGNIFAS
pr	proksimume	prli	paroli
pt	posttage	obj	objekto
amtr	ampermetro	tie	tie
an	antaŭ	la	ĉi-tio
bt	bontagon	dnk	dankas
bn	bonan nokton	gh	ĝis
bv	bonan vesperon	mg	morgaŭ
pb	pli bone	via	via
ru	respondu	vltm	voltmetro
vk	vokis, vokas	tre	tre
kp	kontraŭpezo	miv	mi volas
pk	poŝtkarto	lbr	labori
m vk	mi vokas vin	rdo	radio
m rvk	mi revokas vin	rde	radie
ad	adiaŭ	ol	ondlongeco
ko	kontinua	jes	jes
de	de	espo	esperanto
dif	diferenco	rs	radio-saluto
ldi	larĝa distanco	met	mezeŭropa tempo
fon	telefono		
frk	frekvenco	oet	okcidenteŭropa tempo
gho	ĝojas		

5459.

★

RADIO DUM SOLENOJ DE OKTOBRA REVOLUCIO

Interese estis aplikata radiotelefono dum la naŭjara datreveno de Oktobra Revolucio. En la solena kunsido de Moskva Soveto, okazinta en granda teatro, okazis perradiaj salutoj inter diversaj urboj de Sovetio. Post malferma parolado de l' prezidanto, la vorto estis prezentita al la sekretario de Leningrada Soveto, K-do Pankratjev, kies parolado el Leningrado, el la halo de tiea solena kunsido, estis per radio transdonita en Moskvan grandan teatron. Responde salutis el Moskvo, K-do Kalinin : lia parolado radie estis transdonata al la Leningrada kunsido. Post li, en Moskva granda teatro sonis salutvorto de K-do Petrovski, Prezidanto de Ukr. C.I.K., perradie transdonata el Karkov.

Necesas aldoni, ke la tuta kunsido en Moskvo estis brodkastata per la potenca stacio « Komintern », kaj sekve la paroladoj el Moskvo, Leningrad kaj Karkov estis per la sama ondlongo, aŭdeblaj en la tuta lando.

G. DEMIDJUK.

★

MORSA ALFABETO ESPERANTIGITA

a	- —	p	- — — -
b	— - - -	r	- — -
c	— - — -	s	- - -
ĉ	— - — - - - - -	ŝ	- - - - - - -
d	— - -	t	—
e	-	u	- - —
f	- - — -	ŭ	- - —
g	— — -	v	- - - —
ĝ	— — - - - - -	z	— — - -
h	- - - -	1	- — — — —
ĥ	- - - - - - - - -	2	- - — — —
i	- -	3	- - - — —
j	- — — —	4	- - - - —
ĵ	- — — — - - - -	5	- - - - -
k	— - —	6	— - - - -
l	- — - -	7	— — - - -
m	— —	8	— — — - -
n	— -	9	— — — — -
o	— — —	0	— — — — —

TRA ESPERANTIO

Ĉe la laboruloj.

POR ATENTO DE ORIENTAJ KAMARADOJ

En Moskva « Pravda » N-o de 17-11 n. j. mi tralegis artikolon pri la antaŭ nelonge aperinta en Japanio libro « Djako-no-Ajŝi » (Pri malfacila stato de laboristinoj), verkita de laborista-teksisto K-do Vakizo Ĥozoj kaj lia edzino, ankaŭ teksistino. La libro ne estas iu teoria agitaĵo, sed kolekto de faktoj el la vivo de japaniaj teksistinoj. Certe multajn SAT-anojn interesus traduko de fragmentoj el ĉi libro. Ĉu niaj japaniaj K-doj povos helpi, sendante la tradukojn al « S-ulo » ? Al mi ŝajnas, ke jes ! Ja kelkaj japaniaj K-doj responde al alvoko de K-do Revo, fervore eklaboris pri tradukado el teoriaj verkoj, ankaŭ tiuj de Marx. Tio estas tre bona, ĉar ni bezonas nin klerigi per verkoj de niaj majstroj. Sed ni ne forgesu, ke SAT, krom la klerigaj celoj, havas ankaŭ la informajn kaj aliflanke ni ne forgesu la esprimon de Lenin : « La teorio estas griza, sed verda estas la eterna arbo de l' vivo ». Nu — informado pri la nuna stato de laboristaro estas ja vivo. Tial, japaniaj K-doj — ne forgesu ankaŭ ĉi laboron.

G. Dem.

★

« PROLETA ESPERANTO-PRESSERVO » (Leipzig)

Ĉiuj niaj korespondantoj profunde studu la artikolon, aperintan en la antaŭa n-ro de « S-ulo ». Ĉiu niaj korespondantadresoj nuliĝas (la aparato por la germanlingvaj regionoj nature pluen funkcios), sed ni petas vin, nepre partopreni la tutmondan gazetservon skizitan en « S-ulo ». Sed tion vi komuniku al ni, ĉar ni devas novkonstrui la tutan aparaton. Tamen vi ankaŭ povos interrilati pluen kun la « Proleta Esperanto-Presservo ». Sed la nuna adreso estas : Heinrich-Schmidt-str. 5-III (Walter Kampfrad), *Leipzig* N. 24. Unua via devo estas, helpi ĉe la efektivigo de la tutmonda gazetservo, ĉar tiel ni nur kreas la veran kaj konstantan fundamenton por la gazetserva laboro, por la peresperantaj tutmondaj interrilatoj servantaj al la mondproletaro.

★

ONI MALLAŬDAS

Pri korespondado.

Kelkfoje oni jam plendis, ke multaj korespondanoncintoj ne respondis al la korespondantoj. Mi ne parolas tie ĉi pri tiaj malhonestuloj, sed pri alia aperajo, kiu eble ne tiom malhonesta, tamen estas malĝentila kaj malbona por nia movado. Tio estas, ke korespondanto subite ĉesas la korespondadon, sen antaŭsciigo pri tio. Al mi tio okazis flanke de kelkaj personoj. Oni devus esti tiom ĝentila kaj bonvolema, sciigi per la lasta letero la korespondanton, ke oni deziras ĉesigi la korespondadon. Tiam la alia ne skribus sencele kaj ne atendus respondon. La ĉagreno pri tia sensciiga ĉesigo de la korespondado estas granda, despli ke oni ne scias ĉu kulpas pri ne ricevo de respondo la malĝentileco de la korespondanto aŭ eble la fuŝado ĉe la poŝto.

La korespondado kun eksterlandanoj estas unu el la ĉefaj kaŭzoj por lerni esperanton. Per tia malĝentileco kaj facilanimeco oni ofte nuligas ĉi instigilon por la lernado de la lingvo. Okazu la korespondado eĉ pri bagatelaĵoj kiel poŝtmarkkolektado ktp., tamen en tio ekzistas ia celo por la uzado de la lingvo. Persono kiu ne foriras el sia lingvoregiono, kaj tiel okazas ĉe la laboristoj ĝenerale, ne havas ian alian pligravan kaŭzon lerni la lingvon ol por korespondado kun eksterlandano. Lerni esp-on pro ĝia literaturo ankoraŭ ne valoras ? Ĝi estas ja ankoraŭ tiel malampleksa, ke ĝi povas esti komparata nek kvante, nek laŭ diverseco eĉ kun la literaturo de tiom malgranda nacio kiel ekz. la Estona. Ne estas krom la korespondado, ankoraŭ multaj kaŭzoj por lerni esp-on. Ni do ne endanĝerigu per nia facilanimeco tiun gravan instigilon.

J. Vahtkerl.

★

AL ĈIUJ KORESPONDANTOJ

Multaj korespondantoj dissendas artikolojn kaj leterojn, kiujn multfoje ne povas kompreni la adresatoj. La kaŭzo plej ofte nur estas, ke la sendintoj ne skribis sufiĉe legeble. Pro tio por la laborista movado interesegaj skribaĵoj devas esti ĵetataj en la paperkorbon, ĉar mankas la tempo por diveni ilian enhavon. Ankaŭ estas senutile sendi tro ampleksajn artikolojn. Eĉ per maŝino skribitaj artikoloj estas kelkfoje nelegeblaj, ĉar oni ne zorge atentis ĉe la plimultigo.

Do, « Labesko »-korespondantoj, dissendu nur legeblajn koncizajn skribaĵojn.

6625.

★

NATURAMIKOJ !

La Nederl. Lab. Vojaĝ-Unuiĝo, sekcio de la intern. Turista Asocio « la Naturamikoj », kongresos la 19-an de decembro en Utrecht (Utreĥt). Sur la tagordo de ĉi tiu kongreso troviĝas propono pri esperanto. La Unuiĝo-Estraro jam donis sian malaproban opinion pri ĉi tiu propono, ĝi malfavoras nian lingvon.

La Ned. Fed. de Lab. Esp-istoj jam sendis cirkuleron pri esperanto al ĉiuj lokaj sekcioj de la Vojaĝ-Unuiĝo. Estus bone, se alilandaj sekcioj de la « Naturamikoj » sendus esplingvajn salutleterojn al la kongreso.

K-doj SAT-anoj, instigu viajn grupojn fari tion.

Adreso : Nde. Arb. Reis-Vereeniging, Sneeuwbalstr. 146, Den Haag, Nederlando.

Enschede *(670).*

KRONIKO

Britio.

Bournemouth. — Okaze de la kongreso de Britioj Metiunuiĝoj ni disdonis propagandajn flugfoliojn, ĉe granda publika kunveno. Komence de Okt. ĉe bazaro de Sendependa Laborpartio (I. L. P.) en urbdomo, ni havis tablon portantan esp-ajojn, SAT-eldonaĵojn ktp. Kolektiĝis nomoj por la kursoj. Fine de okt. stariĝis tri kursoj ; el la kursanoj ni esperas varbi SAT-anojn. Nun estas nur kvar aktivuloj. Ekzistas nenia proleta gazeto, kio estas granda malhelpo por ni. Tamen priesperantaj arktikoloj aperas semajne en « Bournemouth Times », enhavantaj plejofte notojn pri SAT aŭ tradukojn el « S-ulo ». Ankaŭ aperis artikolo en « The Wheatsheaf » (La Tritikgarbo), kooperativa monata revuo. *(2978).*

Ĉeĥoslovakio.

Praha. — En la naskiĝloko de SAT., kie ĝis nun ne ekzistis lab. esp. movado, nun fondiĝis grupo « Laborista esperanta unuiĝo ». La juna grupo aranĝis kurson kun 15 gekursanoj. *(4370).*

Francio.

Paris. — En la pariza regiono FEO. malfermis dek kursojn. El ili okazas du ĉe kom. pioniroj, du ĉe vegetaranaj ejoj, unu ĉe lab. kooperativo, la aliaj en laborborso aŭ popoldomoj. Eble ni havus pli da lernantoj, se la grava ĉiutaga ĵurnalo komunista « L'Humanité » estus konsentinta enpresi nian anoncon pri la tagoj k. horoj de niaj kursoj. Bedaŭrinde niaj klopodoj tiucele estis vanaj. La 15 nov. okazis en Ivry (apud Paris) publika kunveno kun parolado pri esp-o k. laboristaro. Nova grupo tie fondiĝis.

Perpignan. — Dank' al la propagando de K-do 3959. la 25. nov. ni malfermis esp.-kurson. La anarkistoj simpatias kun nia movado, k. ni esperas, ke ili baldaŭ esperantistiĝos. Ĝis nun nur ekzistis la t. n. « Neŭtrala Asocio » sed nun oni komencas kompreni, ke neŭtralismo estas posttempa. Estas 10 lernantoj (francoj k. hispanoj).

Ramon Duran.

Germanio.

Herne (Westfalio). — Ankaŭ en nia pia angulo de Germanio brilas la SAT-emblemo. Ni fondis SAT-rondon kun ok membroj kaj intencas ĉi nombron ĉi-jare duobligi.

Dank' al vigla, kolektiva k. individua korespondado kun eksterlandaj K-doj, ni vekis intereson ĉe laboristaj organizoj, kiuj ankoraŭ antaŭ nelonge staris kontraŭ nia ideo (ĉefe pro oportuneco). Dum ĉi aŭtuno ni aranĝis du kursojn kun 85 partoprenantoj. Por la « Jubileo ĉeno » kolektis nia rondo 15 markojn k. ni proponas al la aliaj SAT. rondoj fari la samon.

P. N. (*5615*).

Kassel. — Nova kurso komenciĝis en lernejĉambro kun ĉ. 18 gelernantoj. En vilaĝo proksime de Kassel Niedervellmar ni povis komenci kurson kun ĉ. 20 gelern. inter ili 2 instruistoj. La plejmulto venis el naturamika rondo. La grupvivado estas bedaŭrinde tre malvigla pro la granda senlaboreco, kiu ĉefe en Kassel regas ĉar ĉi tie estas kelkaj grandaj lokomotivfabrikoj, kiuj maldungis, jam antaŭ 2 jarojn, pli ol la duonon el sia laboristaro.

Litovio.

Panevèzys. — Dum la ĝenerala kunveno de Esperanto-Asocio la 24-10-26 estis raportata pri la VI-a SAT-kongreso.

SAT-anino (7480).

Sovetio.

Krasnodar. — La ĉi tiea radiostacio ĉiusemajne (merkredon vespere je la 15. horo) dissendas raportojn pri kaj en esp-o. Raportas k-do Vasilĉenko. — Komenciĝis du kursoj kun 40 pers. En lernejo por plenaĝuloj esp-o estas enkondukita kiel deviga objekto. Loka libro-eldonejo eldonis 15.000 ĝeneralajn kajerojn kun gramatiko k. necesaj sciigoj pri esp-o sur kovriloj. *5712.*

Omsk. — Estas farita sukcesa propagando ĉe nia Redakcio de murgazeto, kiu eldoniĝas en Omska fervojadministrejo. La gvidantoj de la murgazeto konsentis disponigi lokon por informoj pri laborista vivo eksterlande, ricevitaj per esp-o. Por pruvi la taŭgecon de nia lingvo por la internacia laboristkorespondado, mi petas eksterlandajn K-dojn nepre sendadi diversajn artikoletojn pri laborista vivo. Ĉiuj artikoloj estos danke akceptataj kaj presataj en nia murgazeto, kiu estas legata de 1.700 geoficistoj. Interŝanĝe ni liveros ĉian materialon de nia murgazeto. Ĉion sendu: USSR, OMSK. Upravlenie Omskoj dorogi, al redakcio de Stennaja gazeto.
T. Jefimov *(7374).*

Sebastopolo. — La rezultoj de la SAT k. SEU-kongresoj k. de la vizitoj de alilandaj K-doj jam estas bone sentataj. En Sebastopolo esp-o sendube eniras duan fazon de sia evoluo — de propagando al praktika uzado — oni ne plu devas batali por ĝia alpreno, sed lerni, instrui k. uzi ĝin. Dum la kulturkonferenco de la S bastopolaj sindikatoj, okazinta 6. okt. post raporto de K-do Ŝaber pri esp-o oni decidis: per ĉiuj rimedoj subteni la esp-movadon, organizi kursojn en sindikatoj k. fabrikoj, peri la interligon kun eksterlandaj K-doj per esp-korespondado. Ĉe la Redakcio de urba jurnalo « Lumturo » ĉiuj « labkoroj » studas esp-on.

La 20 okt. okazis tuturba kunveno de la esp-istoj. La kunveno estis salutata de reprezentantoj de partia komitato, intersindikata unuiĝo, de fakoj de popola k. politika klerigado. Ĉiuj salutintoj akcentis la malpravecon de ilia antaŭa rilato al esp-o, promesis ne nur subtenon, sed mem eniris novan komitaton por partopreni la laboron. Estis aŭskultata raporto pri SEU k. SAT. kongresoj k. elektita nova komitato. Ĝi ellaboris larĝan laborplanon: malfermo de esp-o rondetoj en ĉiuj kluboj k. fabrikoj, malfermo de tuturbaj kursoj por prepari kvalifikitan instruistaron ktp. La kunveno kore salutis la anglajn Gekdojn Yelland, kiuj dum ilia kelksemajna restado multege helpis por la sukceso de esp-o en Sebastopolo.

Dum festeno okaze de la 9-a datreveno de la Oktobra Revolucio, aparta aŭtomobilo de la esp-istoj partoprenis la manifestadon. « Internacio » estis kantata esp.lingve de kelkaj horoj k. altiris la atenton de la multnombra ĉeestantaro. I. Z.

Usono.

New-York, N. Y. — La Ferrera lernejo de Yorkville solenis, 7. nov. du memorfestojn: unuan por la martiroj de Chicago, la duan por la mortintoj de la Revolucio en Sovetio. Ĉeestis reprezentantoj de alia lernejo en Bronxville, la pionirgrupo, la « Migrobirdoj » la « Naturamikoj » k. la loka SAT-anaro. Dum la kunveno estis kune kantataj la « Internacio » k. « Laboristoj ekvekiĝu » esp.lingve. Oni skribis kolektivan salutleteron esp-an al « Molodij Bolŝevik » Kiev. La lokaj gazetoj « Volkszeitung » germanlingva, k. «Uj Eloeroe» hungarlingva, favore raportis pri esp-o kaj la festo.

Chicago, Ill. — El Sovetio revenis K-do Parley Parker Christensen, kiu antaŭ ses jaroj estis kandidato por la prezidanteco de la « Farmista-laborista partio ». Li raportis favore pri esp-o k. SAT. La 3. nov. kunvenis la esp-istaro en Maxwell'a restoracio, kie parolis Christensen antaŭ multaj laboristoj k. radikaluloj pri la neceseco de esp-o kaj pri SAT. *(168).*

★

Ĉe la neŭtraluloj.

KIU ESTAS FRENEZA ?

Mi aŭ ili ?

« Ili » estas anoj de Oomoto. « Mi » estas mi, SAT-ano n-ro 7050.

En la mezepoko estis ofte konstateblaj okazoj de kolektiva frenezeco. Sed en la XX-a jarcento, kiam ekzistas Radio kaj SAT?... Ĉu povas apude ekzisti Oomoto?! Sed estas fakto. Tiu peco de la mezepoko ekzistas, vivas kaj eĉ eldonas du jurnalojn.

Kio do estas Oomoto ?

Ho, ne kredu, ke temas pri bagatelo. Oomoto estas — universala religio de l' homaro! Kia timige grava difino... Kaj por varbi « verdulojn » esperantistojn —: ĝi estas homaranismo. Ĉu ne estas tamen iom malhoneste uzi tiun ĉi vorton per kiu D-ro Zamenhof nomis sian idearon, kiu ja havas nenion komunan kun la Oomoto-programo. Pardonu! mi diris « programo ». Sed nenian precize difinitan programon havas la Oomoto.

Historie la afero prezentiĝas jene :

Unu japano, kiun la Oomotanoj nomas « sankta sinjoro Deguĉi », suferante pro malbona digestado, fariĝis tre babilema. Kelkaj sentaŭguloj, dezirante perfektiĝi en belskribado, enskribadis ĉiujn liajn parolojn. Tiel kreiĝis la 7.896 volumoj de la sanktaj Oomoto-skribaĵoj. Terurajn rezultojn havas iafoje malbona digestado !...

La sankta sinjoro Deguĉi parolis kontraŭ esperanto en la antaŭ ne longe okazinta pan-Azia kongreso. Tio ne malhelpas liajn disĉiplojn propagandi per esperanto, en esperantistaj medioj, kie ja ĉiam estas facile troveblaj multaj naivuloj (oni povus cetere uzi malpli ĝentilan vorton...).

Ni ĝoju (aŭ miru...) : la Oomoto-movado progresas. La Europa ĉefpropagandisto, S-ro Niŝimura (kia nomo! ni kaj ŝi kaj muro!) faris « grandstilan » propagandvojaĝon tra centra Eŭropo kaj unu germana jurnalo eĉ skribis, ke li estas « simpatia japana aperaĵo » (fantomo?).

Dum la Edinburga kongreso, inter du dancoj, la kongresanoj povis partopreni Oomoto-kunsidon. Inter ili troviĝis ankaŭ prof. Cart kaj f-ino Lidia Zamenhof. « Estas do nun tute klare, — skribas la redaktoro « Oomoto », — ke nia jurnalo estas redaktita en fundamenta esperanto ». Kia trafa konkludo! En la sama n-ro ni cetere trovas la vortojn « indirekta », « stagni », « sekretariato » ktp.

Sed la ambaŭ Oomoto-jurnalojn ni pritraktu alifoje. Johano Tuzik.

LINGVAJ DEMANDOJ

Leganto el Azio demandas: Mi petas, ke vi bonvolu citi kelkajn ekzemplojn pri uzo de la akuzativo post jenaj prepozicioj: *ĉe, inter, kontraŭ, post, antaŭ.*

— Jen kelkaj ekzemploj: Mi petos la permeson veni antaŭ viajn okulojn. (Zam. Haml.). Li metis antaŭ lin. (Z. Biblio). Moseo prezentis ilian aferon antaŭ la Eternulon. (Z. id.) Ne jetu perlojn antaŭ la porkojn. (Z. Prov.). Ŝi rigardis post lin kun rideto (Krestom. p. 158). (Rimarku, ke « rigardis post lin » = « rigardis lin forirantan »). La libiaj vicoj formiĝis kaj iris post la linion. (Bein. Far.). La virino kaŝas sin post la kolonon. (Leono Zam. Asp.).

Kontraŭ min mem sin turnis mia ruzo. (Z. Haml.). La kolero de l' homo neniam sin turnas kontraŭ lin mem. (Bein. Far.). Eĉ mia amiko levis kontraŭ min la piedon. (Z. Psalm.). Se leviĝos kontraŭ min milito, ankaŭ tiam mi havos fidon. (id.). Parto devas kaŝi sin en la densejo kaj ekpafi kontraŭ ilin el la embusko. (Z. Rabistoj).

La Eternulo kompatos vin kaj rekolektos vin el inter ĉiuj popoloj inter kiujn li disjetis vin. (Z. Bibl.). La vojo iris en la mondon, inter la barojn kaj danĝerojn (Z. Mart.). Enŝovinte la kapon inter la arbetojn. (Bein. Far.).

La ideo, al kies efektivigo mi dediĉis mian tutan vivon, aperis ĉe min en la plej frua infaneco. (Let. al Borovko. La originalo, kiun kelkaj eldonintoj malprave korektis, havas la akuzativon, kiun Z. neniam ŝanĝis). Li venas ĉe min. (Höveler. Of. Gaz.) Mi venas ĉe vin. (Van Schoor. Formort. Delsuno). Servisto iris ĉe ĉiujn amikojn kaj konatojn. (id.). Li alproksimiĝis ĉe lian flankon. (Spero. La urbo de bel. sensencaĵo). Petante pardonon, ke li lokigas ankaŭ duan sinjoron ĉe min. (Luczenbacher. Du noveloj).

Notu, ke serioza enketo farita de « La Movado » dum 1913 firme konkludas, ke la uzado de akuzativo post la prepozicio ĉe estas « regula, logika kaj natura », kvankam Z. ne uzis ĝin.

En nia grupo okazis diskuto pri la prepozicioj *de* kaj *el.* Multaj opiniis nekorekta la formon « unu el ambaŭ ». Kial do *el*, kiam temas nur pri du personoj aŭ aĵoj. *Unu de ambaŭ* estas logika. Se temas nur pri *du* objektoj, oni ja povas nur *forpreni de* la alia, sed ne *el.* — Bruno Reimecke.

— *Unu de ambaŭ* eble estas logika, eĉ superlogika, sed *unu el ambaŭ* estas *egale logika*, ĉar *unu* en tia okazo, estas eltirata ne el la alia, sed el la *tuto* aŭ el la sumo formata de ambaŭ.

Plie la esprimo *unu de ambaŭ* prezentas tiujn malbonaĵojn, 1.e ke ĝi estigas escepton por la sola okazo, kiam temas pri du; 2.e ke ĝi estas kontraŭa ne nur al la konstanta Zamenhofa uzado, sed ankaŭ al la ĝisnuna ĝenerala preskaŭ senescepta uzado. Ne forgesu, ke, en la lingvaj aferoj, la facileco kaj unueco estas multe pli gravaj ol la severa logiko.

La nova eltrovaĵo « Radio ». Por skribe diferencigi ĝin de sunradio estas skribita per ĉeflitero. Tio estas kontraŭ la regulo. Ni evitu esceptojn. Ni povas diri « radjo ». Tiam ni eĉ havus aŭdeblan diferencon pro la alia akcentado : radio - radjo. — B. R.

— Ĉar mi tute ne estas *radiisto* nek *radjisto* (malfacile prononcebla vorto), bonvolu turni vin al S-ro Corret, L. K., prezidanto de la Subsekcio por la radio — aŭ radjovortaro.

Fakulo.

NIA POŜTO

6961. — La notoj pri via vojaĝo de Germanio al Usono ne havas sufiĉe da intereso por esti publikigataj. Sed ni ne dubas, ke vi povas konigi interesajn faktojn pri Usono. Bonvolu do raporti koncize kaj precize pri viaj nunaj vivkondiĉoj.

Jobo. — Eble via traduko interesus Meksikiajn SAT-anojn, sed bedaŭrinde en tiu lando ne estas da ili. Vidu mem en la Jarlibro.

Beta k. a. — Ni ne povas trudi al Fakulo, ke li respondu demandojn pri kiuj vi povas trovi respondojn en iu ajn lernolibro aŭ vortaro.

Al kelkiuj. — Manuskriptojn kies folioj estas skribitaj sur ambaŭ flankoj ni *principe* malakceptas. Nur en okazo de nepra bezono ni utiligas ilin. — *Red.*

La protokola kajero estas ekspedata jam de kelkaj semajnoj. Kiuj ne ricevis ĝin, tiuj bonvolu sciigi la Administranton (Leipzig) pri tio. Okazis, ke kelkaj pakajoj revenis, tial ke la adreso makuliĝis aŭ disŝiriĝis survoje.

Adm.

MEMORNOTO

Represis el « Sennaciulo ». — *Sächsische Arbeiterzeitung*, Leipzig, 8-11-26 : « La socia problemo de la edzeco en Sovetio » (109). — *Molodij Bilŝovik*, Kiev, 7-11-26 : « Letero el Bulgario » (108). — *L'Etincelle*, Belgio, 30-6-26 : « Esp-o en la sovetia kongreso de radiamatoroj » (83). — 19-6-26 : « Sindikataj progresoj en Hindio » (85). — 30-9-26 : « Esp-o vojo al scienca progreso » (100). — « La hispana reakcio » (106). — *Le Drapeau Rouge*, Belgio. 21-9-29 : « El Usono » (99). — 29-6-26 : « Novaĵoj el Svedio » (89). — 2-10-26 : « Parazitaj dividendoj » (86). — 21-10-26 : « Situacio de oficistoj en Oriento » (105). — 3-11-26 : « Homvendo en Eŭropo » (108). — 4-11-26 : « La Pekinaj ĝin-rikŝoj » (108). — 6-11-26 : « La faŝismo aperas en Svedio » (102). Ĉe ĉiuj ĉi artikoloj aperintaj en « D. R. » la deveno ne estas menciata 1). — *Le Travail*, Belgio, 28-5-26 : « La prostituo en Hindio » (84).

Enhavas notojn pri SAT. — *Le Drapeau Rouge*, Belgio, 12 k. 17-8-26. — *L'Etincelle*, Belgio, 11-7-26. — *Le Travail*, Bruxelles, 27-5-26.

Enhavas tradukajojn el esperantistaj leteroj. — *Molodij Bilŝovik*, Kiev, 7 k. 11-11-26. — *L'Etincelle*, Belgio, 11-7-26. — *Le Drapeau Rouge*, 21-9 k. 3-11-26.

Enhavas priesperantajn artikolojn. — *Le Travail*, 27-5-26. — *L'Etincelle*, 11-7 k. 30-9-26. — *Le Peuple*, Bruxelles, 24-6-26. — *Le Cri du Peuple*, Lyon, 13-11-26. — *Le Travailleur*, Francio, 6-11-26. *Molodij Bilŝovik*, Kiev, 11-11-26, enhavas la unuan esp-o lecionon de pergazeta kurso.

ALVOKO

Kunveno de gelernantoj de la V-a Smolenska naŭjara lernejo, Ĉermiŝeva lernejo kaj kamparanoj de Ordovska distrikta-soveto, aŭskultinte raporton de K-do L. Genŝaft pri signifo de esperanto, sendas varmegan, fratan salutor al la lernantoj kaj kamparanoj de l' tuta mondo kaj alvokas al kolektiva laboro por kreo de l' tutmonda Unio de Socialistaj Sovetaj Respublikoj kaj efektivigo de l' socialismo.

Vivu la venko de l' laboro!

1) Postulu, K-doj, ke oni menciu la devenon de la artikoloj, kiujn vi tradukas.

KORESPONDADO

TARIFO

Unu enpreso : Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.

MALLONGIGOJ : L — letero, PK — poŝtkarto. PI — poŝtkartoj ilustritaj. PM — poŝtmarkoj. bfl. — poŝtmarko sur bildflanko. k. ĉ. l. — kun ĉiuj landoj. esp-ajo — esperantajo.

Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Germanio.

K-do *Otto Diekmann*, Poststr. 10, *Wattenscheid-Höntrop i. W.* (19 jara), dez. koresp. pri ĉ. temoj, k. ĉ. l. precipe kun ekster-eŭropanoj. Ĉiam resp.

— K-do *Herbert Horn*, Göppersdorfer Str. 8, *Burkersdorf b. Burgstädt i. S.* dez. koresp. L, PK, PI, PM. Resp. garantiata.

Polio.

La fama libreto s. t. « Javaj legendoj kaj fabloj » verkita de S-ro Liem Tiong Hie estas havebla kontraŭ antaŭpaĝo de 1 fr. svis. ĉe K-do *H. Oberländer v. Sternberg, Czortkom.*

Sovetio.

K-do *K. Matveev*, Tverskoj Bulvar d. A. 6, kv. 17, *Moskvo* dez. koresp. kun gek-dojradioamatoroj ; precipe el Usono, Anglio, Francio k. Germanio.

— K-do *K.J. Kudrjavcev*, Gubkom V.K.P. *Vjatka*, dez. koresp. kun esp-istoj de la tuta mondo.

— K-do *V.I. Kudrjavcev*, Upravlen. Terokruga, Posekr, *Vjatka*, dez. koresp. precipe kun militistoj.

— K-do *Bazilo Zlobin*, Apteksupravlenie. *Vjatka*, dez. koresp. kun esp-istoj de la tuta mondo.

— K-dino *Mario Subbotina*, ul. Molodaja Gvardija 25, kv. 1. *Vjatka*, dez. koresp. precipe kun virinoj.

— K-do *V. Oborin*, 1-a Grajdanska Banni per 3, kv. 93, *Moskvo*, pri fervojaj tarifoj kaj fervoj-ekonomiaj problemoj.

— K-do *B. Rusakov*, 2-a Meŝĉanska 97, k. 438-442, *Moskvo*, pri agronomiaj problemoj k. fervojaj tarifoj.

— K-do *A. Korenevkin*, ul. Engelsa, 84, *Ludinovo* (Brjansk.gub.) pri ĉ. temoj, L, PK, PI, k. ĉ. l.

— K-do *N. Panov*, Profŝkola, *Ludinovo*, (Brjansk.gub.), pri radioamatoreco nur kun Aŭstrio k. Germanio, L, PK,

— Jenaj gek-doj el *Ivanovo-Voznesensk* dezir. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. :

K-do *Kovalev A. K*„ Malaja Bogoluvskaja, 21.

K-dino *Kotova P. I.*, Nikonovskaja, 46, Jami.

K-do *Kozlov I. I.*, Ponomarevskaja, 28.

K-dino *Kudrina E. I.*, 2-a Panskaja-Zaovrajnaja, 9.

K-do *Kuznecov N. D.*, Alekseevskaja, 15/52.

K-do *Kulikov M. P.*, Uspenskaja d. Kulikova.

— K-do *H. Pončik*, (junkom.) ul. Pola, 22, *Ekaterinoslav*, kun junkomunistoj de ĉ. l. Resp. garantiata.

— K-do *Viktor Zimin*, Poŝtkesto, Nr. 1, *Ĉita, II* (junkom., fervojisto) pri tekniko, politiko k. vivo en eksterlando k. ĉ. l. L, PK, PI. Certe resp.

— K-do *Leo Genŝaft*, Nikolskaja str. 3, lĝ. 2, *Smolensk*, Labkor. 24 jara dez. koresp. pri div. seriozaj temoj, k. dez. interŝ. artikolojn por lab.-gazetoj, jurnaloj. Ĉiam resp.

— K-do *Leo Genŝaft*, Nikolskaja str. 3, lĝ. 2 *Smolensk* (Esp.-instruisto) serĉ. koresp. por gelaboristoj, gejunuloj, gepioniroj k. gelernantoj, esperantistoj el tuta mondo, skribu! Ĉiam resp.

K-do *A. P. Veliĉko*, str. de « 25 Oktobro » n-ro 101, *Nikolaevsk, gub. de Stalingrad*, (instruisto 24 j.) dez. koresp. pri politiko, pedagogio k. scienco, k. ĉ. l.

Le Gérant : L. GLODEAU.

★ Esperanto-Presejo J. SOLSONA, 9, Rue Hallé, Paris-14e — Telefono : Gobelins 62-71